

De fiscale ongelijkheid van jeugdzorginstellingen

De zorgvrijstelling in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 ('Wet Vpb') is omstreden. De uitwerking van deze vrijstelling lijkt in de praktijk soms onredelijk uit te pakken. Ook jeugdzorginstellingen hebben hier last van. In deze bijdrage schenken wij aandacht aan dit probleem en brengen de aandachtspunten voor u als zorginstelling in kaart.

In Nederland kennen we veel organisaties die zich actief inzetten voor kinderen en jongeren. Van jeugdgezondheidszorg tot Centra voor Jeugd en Gezin en van pleegzorg tot justitiële jeugdinrichting. Ze werken binnen kaders van de Jeugdwet en de Wet Publieke Gezondheid¹. Dat kan op verschillende manieren gebeuren: thuis of in een instelling, kort of lang, individueel of als gezin.

Door de invoering van de Jeugdwet met ingang van 1 januari 2015, zijn gemeenten verantwoordelijk voor de organisatie van jeugdzorg. Om dit te bewerkstelligen sluiten gemeenten contracten af met jeugdzorginstellingen. Voor de jeugdzorginstelling zelf kan de wijziging van subsidiebekostiging (tot 2015) naar bekostiging op contractbasis (vanaf 2015) meer dan voorheen tot het risico van (gedeeltelijke) Vpb-plicht leiden. Wij lichten dit hierna verder toe.

Vpb-positie jeugdzorginstellingen

Jeugdzorginstellingen zijn veelal georganiseerd in de rechtsvorm van een stichting. Voor stichtingen geldt dat alleen wanneer zij een onderneming drijven, er sprake kan zijn van Vpb-plicht. Bij het bepalen of er al dan niet sprake is van een onderneming, is onder meer het winststreven van de stichting in kwestie van belang. Van een winststreven is geen sprake voor zover gesubsidieerde instellingen, volgens statuten of subsidieregels, de behaalde overschotten moeten aanwenden overeenkomstig de subsidiedoeleinden of terug moeten betalen aan de subsidieverstreker. Dit heeft de beleidsmaker bepaald in het zogenoemde 'subsidiebesluit'. De wijziging van bekostiging van de jeugdzorg heeft gevolgen voor het al dan niet kunnen beroepen op dit besluit omdat de jeugdzorginstelling niet meer aan (alle) voorwaarden voldoet. Als gevolg daarvan worden jeugdzorginstellingen veelal geacht een onderneming te drijven met als gevolg dat er in beginsel Vpb-plicht bestaat.

Vervolgens dient beoordeeld te worden of de jeugdzorginstelling gebruik kan maken van een vrijstelling, zoals de zorgvrijstelling. Om aan de voorwaarden van de

zorgvrijstelling te kunnen voldoen dient een instelling zowel aan de werkzaamheden- als aan de winstbestemmingstoets te voldoen. Veel jeugdzorginstellingen zullen op de werkzaamheidstoets 'sneuelen'. De werkzaamheden van een jeugdzorginstelling dienen op basis van deze toets voor 90% of meer te bestaan uit het verlenen van zorg. Op basis van de huidige fiscale wet- en regelgeving wordt het zorgbegrip vrij beperkt uitgelegd. Daarmee komt de vraag op of, en zo ja welke werkzaamheden van een jeugdzorginstelling als zorg kwalificeren. In een beleidsbesluit over de toepassing van de zorgvrijstelling, is in ieder geval bepaald dat jeugdgezondheidszorg voor 0 tot 4-jarigen kwalificeert als zorg. Echter, er worden door jeugdzorginstellingen vaak diverse activiteiten verricht die - vanuit de Belastingdienst bezien - niet allemaal kwalificeren als zorg. Voorbeelden zijn activiteiten die zien op maatschappelijk werk en andere 'preventieve' activiteiten, maar ook jeugdgezondheidszorg voor 4 tot 19-jarigen kwalificeert niet als zorgactiviteit. Het gaat daarbij veelal om de begeleiding en ondersteuning van jongeren (en hun ouders) bij het verminderen of omgaan met (gedrags- of verstandelijke) problemen. Maar ook het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid zijn voorbeelden van activiteiten waar dit soort jeugdzorginstellingen zich mee bezig houden. In hun ogen zijn deze activiteiten wel degelijk als zorg aan te merken. Gebleken is dat de Belastingdienst zich steeds meer richt op dit type jeugdzorginstellingen waarbij de vraag speelt of zij - gelet op de activiteiten die zij verrichten - de zorgvrijstelling kunnen toepassen.

Op het moment dat een jeugdzorginstelling meer dan 10% niet-zorgactiviteiten verricht in de zin van de zorgvrijstelling, kan zij geen beroep doen op de zorgvrijstelling. De jeugdzorginstelling is dan over haar gehele (fiscale) resultaat Vpb verschuldigd.

Is jeugdzorg zorg?

Jeugdzorgactiviteiten zouden naar onze mening wel degelijk moeten kwalificeren als zorgactiviteiten in de

zin van de zorgvrijstelling. De fiscale regels zouden ondersteunend moeten zijn aan het beleid van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport dat steeds meer gericht is op preventie. Momenteel vindt er overleg plaats tussen het ministerie van Financiën, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het ministerie van Veiligheid & Justitie en diverse sectorale belangenbehartigingsorganisaties over deze fiscale problematiek. Meer specifiek wordt er nagedacht over een nieuw besluit over de Vpb-positie van onder andere jeugdzorginstellingen. Wij juichen dit initiatief dan ook van harte toe en hopen dat er op korte termijn een beslissing wordt genomen waardoor niet alleen duidelijkheid ontstaat over de Vpb-positie van jeugdzorginstellingen, maar waaruit ook blijkt dat jeugdzorginstellingen niet Vpb-plichtig zijn. Voor de volledigheid merken wij op dat wijzigingen in het besluit ook voor andere zorginstellingen gevolgen kunnen hebben.

Oplossingsrichtingen voor in de tussentijd

Wanneer een jeugdzorginstelling vanuit één stichting zowel zorg- als niet-zorgactiviteiten verricht en de zorgvrijstelling geen toepassing vindt, dient te worden bezien in hoeverre er andere Vpb-vrijstellingen kunnen worden toegepast. Sinds 1 januari 2016 kent de Wet Vpb ook een vrijstelling voor onderwijs- en onderzoeksactiviteiten. Mits de onderwijsactiviteiten van een jeugdzorginstelling op een juiste wijze bekostigd zijn, kan het resultaat dat wordt behaald met deze activiteit buiten de heffing gehouden worden. Overigens merken wij daarbij nog op dat deze vrijstelling alleen invloed

kan hebben op het fiscale resultaat 2016 en later. Voor het jaar 2015 biedt deze vrijstelling dus geen oplossing. Naast deze specifieke vrijstelling voor onderwijsactiviteiten kent de Wet Vpb ook een vrijstelling voor stichtingen waarvan het fiscale resultaat in een jaar niet meer dan € 15.000 bedraagt, of waarvan het fiscale resultaat in een jaar en de daaraan voorafgaande vier jaren tezamen niet meer bedraagt dan € 75.000 (verliesjaren worden voor de berekening van deze bedragen op nihil gesteld). In dat geval is de stichting voor haar gehele resultaat vrijgesteld van Vpb.

Acties

Jeugdzorginstellingen lopen dus het risico vanaf 1 januari 2015 Vpb-plichtig te zijn. Wat moeten zij nu doen? De ontwikkelingen in Den Haag zijn essentieel om een goed beeld te kunnen vormen van de Vpb-positie van een jeugdzorginstelling. Zodra duidelijkheid bestaat over het beleid van de ministeries, adviseren wij instellingen die zich bezighouden met jeugdzorg en jeugdgezondheidszorg hun Vpb-positie te (laten) beoordelen en zo nodig afstemming met de Belastingdienst te zoeken. ///

¹ Voor deze bijdragen gebruiken wij de term 'jeugdzorginstelling' voor alle instellingen die zich met jeugd bezighouden, zowel op grond van de Jeugdwet als op grond van de Wet Publieke Gezondheid.

² Beiden zijn werkzaam bij PwC. Daarnaast is Maaïke Reimert als buitenpromovendus verbonden aan de Tilburg University.